

Kees de Jongen

Zwg door Anouk
Zeker Weten Goed
11 August 2015

✓ Zeker Weten Goed

Auteur	Theo Thijssen
Genre	Coming of age, Jeugdboek
Eerste uitgave	1923
Uitgever	Polak & Van Genneep
Pagina's	445

Flaptekst

'Veel mensen schijnen Kees Bakels niet eens te hebben gekend en dat is eigenlijk niet goed te begrijpen. Is hij niet zowat de belangrijkste jongen geweest, die er ooit bestaan heeft?'

Na vele herdrukken die Kees de Jongen sinds de eerste druk in 1923 heeft beleefd, kunnen we rustig stellen dat deze beginregels inmiddels hun geldigheid hebben verloren: is er nu nog iemand die níét van Kees Bakels, die níét van Kees de Jongen heeft gehoord?

Deze uitgave van Thijssens meesterwerk, over de fantasiewereld van een twaalfjarige jongen in Amsterdam, is bezorgd door Rob Grootendorst en Peter-Paul de Vaar, de editoren van Thijssens Verzameld Werk.

Eerste zin

Als kleine jongen haalde Kees verscheidene stomme streken uit.

Samenvatting

Kees Bakels is jongen op de lagere school in Amsterdam. Hij woont samen met zijn ouders, jongere zusje en jongere broertje in een huis met een schoenwinkel erbij. Hij is een voorbeeldige leerling op school. Door het boek heen beleeft Kees allerlei avonturen in zijn fantasie, bijvoorbeeld het begeleiden van Franse mensen naar een museum. In zijn ogen is hij een held en hij wordt voor zijn daden erkend. Kees wil zijn ouders en andere mensen graag helpen, maar weet in werkelijkheid niet precies hoe en wat. Zijn ouders waarderen hem wel enorm.

Intussen blijkt wel dat het gezin van Kees tot de lagere klasse in de samenleving behoort.. Dit accepteren zowel Kees als zijn vader niet: ze hebben eigenlijk nooit geld, hoewel ze het wel uitgeven aan dure cadeaus en andere grote uitgaven. Ook praten ze uitgebreid over de prijs - een schaakspel - die Kees heeft gevraagd, want hij wil het van zijn vader leren. Daarnaast wordt de vader van Kees ook nog eens ziek

In de klas komt een nieuw meisje, namelijk Rosa Overbeek, op wie Kees een beetje verliefd wordt. Zij moet eerst niets van hem hebben, maar uiteindelijk gaan ze met elkaar praten en geeft hij haar zelfs een mooi plaatje. De band met zijn grootouders is niet geweldig en Kees vindt het maar lastig om op de hoogte te blijven van de relatie, aangezien

het regelmatig veranderd. Als de schoenwinkel nog slechter gaat lopen, komt er een juffrouw bij hen in huis wonen om zo de kosten lager te maken voor het gezin. Op school wordt Kees aangewezen tot de jongen van de bel, iets waar hij erg trots op is.

Vader komt te overlijden wanneer Kees bij zijn oom en tante logeert, aangezien het moment eraan zat te komen. Kees vindt dit moeilijk te geloven, maar doet enorm zijn best om flink te zijn. Helaas gaat het bergafwaarts hierna: ze moeten verhuizen naar een kleiner huis, moeder gaat thee en koffie verkopen om de huur te kunnen betalen en er is bijna geen geld meer. Kees besluit daarom aan het werk te gaan in plaats van nog drie maanden zijn school af te maken, want hij wil niet meer in armoede leven. Op het einde van het boek krijgt hij ter afscheid kusjes van Rosa, waar hij helemaal mee in de wolken is.

Motto

Tous les enfants ont des imaginations héroïques: ils se voient accomplissant des actions d'éclat qui leur valent la reconnaissance et l'admiration publiques.

- Léon Frapié, Les contes de la guerre

In het boek schetst Kees zichzelf als een held waar hij erkenning voor krijgt, hoewel dit in zijn fantasie is. Dit komt ook naar voren in dit motto: dat alle kinderen deze fantasie hebben.

Personages

Kees Bakels

Kees is een 11-jarige jongen die nog naar de lagere school gaat. Thuis wil hij zijn ouders graag helpen, door bijvoorbeeld het doen van een boodschap en het brengen/halen van zijn broertje en zusje van school. Intussen bedenkt hij allerlei heldhaftige verhalen waarin hij zelf de hoofdrol speelt en hier erkenning voor krijgt. Kees heeft echter wel goed door dat er ook ernstige zaken in het leven zijn naar mate het boek vordert. Zo weet hij dat er geldproblemen zijn en wanneer zijn vader ziek wordt dat het best ernstig is. Door het boek heen merk je als lezer dat Kees aan het opgroeien is van een jongen naar een jongeman.

Rosa Overbeek

Rosa is een meisje bij Kees in de klas waar hij een beetje verliefd op wordt. Eerst besteedt ze geen aandacht aan hem, maar dit wordt langzamerhand steeds meer. Zeker nadat Rosa een tijdje niet op school is geweest, waarvan de reden onbekend is. Hij heeft echter altijd fantasieën over haar gehad. Ze leent steeds iets van hem en Kees geeft haar een mooi plaatje. Wanneer Kees van school af gaat, krijgt hij van haar allemaal kusjes als afscheid.

Quotes

"De jongens vertelden elkaar tot in halve minuten, hoe kort het maar duurde, van school naar 't zwembad en gingen spelen van de 'zwembadpas'."

Bladzijde 18

"Maar toen dacht Kees zonder dat hij 't helpen kon aan die beroerde twaalf gulden vijftig per maand van dat kantoor en hij zei: 'Een nieuwe atlas is duur hoor.'"

Bladzijde 47

"Hij begréép weer alles en hij had het weer willen zeggen, maar hij durfde alweer niet."

Bladzijde 85

"Pa was zijn bondgenoot hoor, pa hield 'm.... Kon je altijd weer merken; pa was ook een jongen geweest!"

Bladzijde 104

"En langzamerhand kreeg Kees schik in de nooit geziene Kaapse postzegels; hij bedacht allerhande manieren om eraan te komen."

Bladzijde 135

"Truus en Tom waren natuurlijk te dom om het te begrijpen, maar Kees voelde het aan alles: het was wél erg met zijn vader, al leek het ander. "

Bladzijde 167

"Er week een beklemming van Kees: pa sprak en hij deed gewóón met z'n hand, zie je wel dat het niet zo erg was als ze allemaal dachten? "

Bladzijde 287

"Kees gaf geen antwoord. Huiland zocht hij naar een uitweg, naar een middel om aan de waarheid te ontkomen, om zichzelf te bewijzen dat zich allemaal vergisten..."

Bladzijde 303

"Kees werd wakker met het vage gevoel: wat is er ook weer? En meteen wist hij het: dat met Rosa Overbeek was er."

Bladzijde 400

"Je kan d'r komen; maandag al. Twee gulden in de week, om te beginnen..."

Bladzijde 436

Thematiek

Coming of age

Hoewel Kees nog maar een jong van bijna twaalf is, maakt hij een ontwikkeling door in het boek. Eerst heeft hij nog enorm veel fantasie over de toekomst, maar dit neemt gedurende het boek af aangezien er ernstige zaken in zijn leven voordoen (ziekte plus dood van zijn vader, maar ook geldproblemen). Hij wil graag een keurige jongen zijn die verantwoordelijkheid kan dragen. Zo wil Kees ook graag overkomen op andere mensen, dus hij denkt hier veel over na. Hij doet graag een boodschap of een klusje. Op het einde van het boek gaat hij een paar maanden eerder van school om een baantje te nemen.

Motieven

Relatie tussen broer en zus

Kees is de oudste van drie kinderen. Hij heeft nog een zusje Truus en een broertje Tom voor wie hij regelmatig moet zorgen, bijvoorbeeld door ze te brengen of op te halen van school en met ze te spelen om zijn ouders te ontlasten. Hij vindt dit het grootste gedeelte van de tijd niet erg. Hoe de relatie tussen Kees, Truus en Tom precies is, wordt niet uitgebreid weergegeven.

Liefdesrelatie: jeugdliefde

Rosa Overbeek, een meisje dat bij hem in de klas komt, is Kees zijn eerste liefde. Hoewel ze eerst niet echt aandacht aan hem besteedt en ze daarna een tijdje verdwijnt (met een onbekende reden), heeft hij wel veel fantasieën over haar. Wanneer Rosa weer terug komt in de klas, hebben ze meer contact. Rosa leent wel eens iets van Kees en hij geeft wel eens iets aan Rosa. Op het einde van het boek krijgt hij kusjes van haar, als hij afscheid van haar neemt omdat hij gaat werken.

Dood van een geliefde

Gedurende het boek is Kees zijn vader een paar keer ziek waardoor hij weken niet uit bed mag komen. In deze weken is hij een extra helpende hand voor zijn moeder, maar ook ontkent hij eerst voor zichzelf dat het ernstig is. Zeker als het een tweede keer en daarna derde keer gebeurt. Op drie kwart van het boek komt zijn vader echt te overleden. Kees beseft dit goed en het is te lezen hoe hij hiermee omgaat, maar ook hoe hij over anderen nadenkt in relatie tot de dood van zijn vader.

Rouw (verwerking)

Op drie kwart van het verhaal komt Kees zijn vader te overlijden. In het stuk hierna wordt beschreven hoe het gezin hier mee omgaat zoals Kees het dan ziet. Zo beschrijft hij dat hij ziet dat zijn moeder het er moeilijk mee heeft, hoe Truus en Tom gewoon weer vrolijk aan het spelen zijn en hoe de kinderen op school hem zullen behandelen.

Ouder-zoonrelatie

De band tussen Kees en zijn ouders is belangrijk in het boek. Kees helpt en ondersteunt hen graag, maar wil ook graag aandacht van hen ontvangen. Vader en moeder laten ook regelmatig merken dat ze het fijn vinden dat hij er is.

Motto

Tous les enfants ont des imaginations héroïques: ils se voient accomplissant des actions d'éclat qui leur valent la reconnaissance et l'admiration publiques.

- Léon Frapié, Les contes de la guerre

In het boek schetst Kees zichzelf als een held waar hij erkenning voor krijgt, hoewel dit in zijn fantasie is. Dit komt ook naar voren in dit motto: dat alle kinderen deze fantasie hebben.

Trivia

Theo Thijssen heeft aangegeven dat Kees de jongen geen autobiografisch boek is, maar er zijn wel raakvlakken met zijn autobiografie *In de ochtend van het leven*.

Er zijn veel vervolgen gekomen op Kees de jongen, zowel in boekvorm als uitgevoerd in film of op toneel. Deze kwamen niet vanuit Theo Thijssen.

Titelverklaring

Kees de jongen gaat over een jongen met de naam Kees Bakels. In het boek wordt beschreven hoe Kees een deel van zijn jeugd, namelijk op de lagere school, ervaart. Hij wordt langzaam volwassen en weet fantasie naar realiteit om te zetten.

Structuur & perspectief

Kees de jongen bestaat uit 30 hoofdstukken en 445 pagina's. Alles is geschreven vanuit het perspectief van Kees, hoewel het wel in hij-vorm beschreven staat. Als lezer ben je wetende en op de hoogte van alle gedachten, gevoelens en handelingen van de jongen. Het voelt echter niet alsof je hem bent, maar alsof je hem enorm goed kent. Anderen ken enkel aan de hand van handelingen die Kees heeft, gesprekken die Kees met ze heeft of hoort en hoe Kees over hen denkt.

Decor

Over de avonturen die Kees in het boek mee maakt, gaan enkele maanden. Dit tijdsbestek is te merken aan het aantal weken dat Kees naar school gaat, maar ook aan de ziekteperiode van zijn vader. Het verhaal loopt in chronologische volgorde, waardoor je als lezer duidelijk een ontwikkeling van Kees ziet van jongen naar jongeman.

Kees de jongen is geschreven in de jaren '20. Dit is te merken aan de schrijfstijl (zie het kopje 'stijl'), maar ook aan de standen (Kees is van de lagere klasse, maar fantaseert over een leven in de middenstand) en namen van bepaalde zaken. Zo is er nog de bewaarschool, de lagere school en het hbs. Er wordt geschreven op een lei en alles wordt gelopen. Hierdoor zou het verhaal in een andere tijd geheel uit zijn context worden getrokken. Het verhaal speelt zich af in Amsterdam, waarbij Kees voornamelijk thuis, op straat of in de klas is.

Stijl

Aangezien Kees de jongen in de jaren '20 is geschreven, is dit ook te merken aan het taalgebruik dat Theo Thijssen heeft gebruikt. Er wordt veel gebruik gemaakt van streepjes op letters om deze te benadrukken, zoals hè of áán. Ook worden er veel woorden afgekort door een apostrof (') of streepje (-) te gebruiken: "Als ze met 'n hele tróep tegen hem begonnen, dan moest-ie natuurlijk d'r van doorgaan" (pag 402). Hieraan is ook te zien dat de zinsopbouw uit die tijd anders was dan nu. Tevens komen er woorden in voor die wij tegenwoordig niet meer gebruiken zoals 'schelde' voor 'aanbellen' en 'lei' voor 'legde'.

Slotzin

En de mensen die hem voorbijgingen, wisten niet dat daar een jongen ging, die álles zou kunnen, nu hij eenmaal begonnen was; dachten dat het maar zo'n gewone jongen was, een jongen nog zonder geschiedenis, een jongen die daar zomaar liep...

Beoordeling

Kees de jongen is een boek dat me heeft verbaasd. Ik dacht dat het een jeugdboek was, maar hoewel het wel over een jongen op de lagere school gaat, is dit niet het geval. De avonturen van een Kees worden uitgebreid beschreven, waarin hij naar voren komt als een keurig jongetje dat graag verantwoordelijkheden draagt. Ik dacht dat het een boek was over een kwajongen die allerlei streken uit haalde, maar dit viel me reuze mee. Ik heb het boek met plezier gelezen! En de oude taal vond ik juist mooi.

Recensies

"Geen braver romanheld dan Kees Bakels, de dromerige en aandoenlijke schoenmakerszoon uit de Amsterdamse Jordaan, wiens grootste uitspatting - afgezien van een zoen van zijn geliefde - de zogeheten zwembadpas is."

<http://nrcboeken.vorige.n...jssen-theo>

"'Kees de jongen' is niet een boek, het is voor velen het boek, hoeveel boeken ze verder ook gelezen hebben."

<http://www.trouw.nl/tr/nl...anon.dhtml>

Overhoor jezelf

Stelling: Kees heeft wel door dat het niet goed gaat met het geld en dat zijn vader ernstig ziek is.

juist onjuist

Wie probeert Kees te troosten als zijn vader komt te overlijden?

Moeder Truus Meester Rosa

Welke taal spreekt Kees vloeiend volgens hemzelf naast Nederlands?

Wat vraagt Kees als prijs in de hoogste klas?

Zakmes Atlas Dambord Schaakbord

Stelling: Kees fantaseert over een leven in de middenstand.

juist onjuist

Hoe gaan de jongens uit de klas met Kees om?

Vriendelijk Vijandig

Hoe heet de vrouw die bij hen in komt wonen?

Juffrouw Smit Juffrouw Overbeek Juffrouw Dubois

Bij welk bedrijf gaat Kees werken?

Controleren